NORAKSTS
Lieta Nr. A42579107
(A1151-09/3)

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 16.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Suipe,

piedaloties atbildētāja - Latvijas Republikas, pusē pieaicinātās iestādes Valsts datu inspekcijas pārstāvim Mārim Ruķeram,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu pēc *A.L.* (turpmāk - pieteicēja) pieteikuma par Valsts datu inspekcijas (turpmāk – inspekcija vai atbildētājs) 2007.gada 12.jūlija lēmuma Nr.3-9.1/4657/27 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 10.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu.

[2] 2007.gada 11.jūlijā inspekcijas amatpersona sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.BC000025 par Fiziskas personas datu aizsardzības likuma 7.panta pārkāpumu, par kuru Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk - LAPK) 204.^{7} panta pirmajā daļā paredzēta administratīvā atbildība.

2007.gada 12.jūlijā Inspekcijas direktora vietnieks pieņēma lēmumu par naudas soda Ls 90 apmērā piemērošanu pieteicējai saskaņā ar LAPK 204.^{7} panta pirmo daļu.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts turpmāk minētais.

Pieteicēja piedalījās darba grupā, kura sagatavoja uzdevumus valsts ieskaitei informātikā. Darba grupā piedalījās četri grupas dalībnieki un pieaicināts eksperts. Grupas dalībnieki sadalīja savā starpā uzdevumu sagatavošanu. Viens no grupas dalībniekiem sagatavoja uzdevumu meklēšanai Word programmā savas skolas skolēnu personas datus. Citi pārjautāja, vai uzdevumā nav fizisko personu dati, saņemot atbildi, ka skolēnu dati ir pamatīgi samaisīti.

Pieteicēja, pārbaudot datus, konstatēja, ka tie ir reālu fizisko personu dati un turpināja tos apstrādāt. Tādējādi, sagatavojot uzdevumus ar reāliem fizisko personu datiem, tos prettiesiski apstrādājot.

[3] Pieteicēja pieteikumā norāda, ka pārsūdzētais lēmums ir prettiesisks un atceļams tālāk minēto argumentu dēļ.

[3.1] Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2.pantu fiziskas personas nelikumīga datu apstrāde ir rīcība, kuras rezultātā šie dati kļūst zināmi trešajām personām.

Personas dati ir jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu.

Tā kā pieteicēja rīkojās, lai novērstu iespējamo nelikumīgo fiziskas personas datu apstrādi, viņas rīcība nav sodāma.

[3.2] Fiziskas personas datu nelikumīga apstrāde ir šādus datus saturoša uzdevuma publiskošana. Tomēr, šajā rīcībā nav vainojams tikai uzdevuma sastādītājs.

Pieteicēja atzīst, ka ar savu parakstu apliecināja uzdevumu atbilstību izmantošanai valsts ieskaitē. Tomēr, viņai nebija iespēju pārbaudīt, vai uzdevumā izmantotie dati atbilst reālu fizisko personu datiem.

[4] Paskaidrojumā tiesai atbildētāju pārstāvošā iestāde pieteicēja pieteikumu neatzīst saskaņā ar pārsūdzētajā lēmumā norādīto, papildus minot, ka personas datu apstrādei nav jābūt konkrētām pilnvarām. Pietiek, ka tiek konstatēts, ka persona manipulē ar konkrētu personu personisko informāciju un veic personas datu apstrādi.

Jebkurai personai nepieciešams izpildīt likuma prasības, ja tāda tiesiskā pamata nav, rīcība atzīstama par prettiesisku.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja nebija ieradusies un nav ziņojusi par neierašanās iemesliem. Pieteicējai nosūtīta tiesas pavēstē likumā noteiktajā kārtībā un 2009.gada 20.februāra tiesas sēdē pieteicēja informēta par nākošās tiesas sēdes laiku un atlikšanas iemesliem.

Līdz ar to, tiesas ieskatā nav pamata atlikt tiesas sēdi un lieta izskatāma bez pieteicējas klātbūtnes.

[6] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāvis prasību neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādītajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[7] Iepazinusies ar lietas apstākļiem un uzklausījusi procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteicējas pieteikums ir pamatots daļā.

[8] No lietas materiāliem izriet tālāk minētais.

[8.1] 2006.gada 3.aprīlī Izglītības satura un eksaminācijas centrs noslēdza uzņēmuma līgumu ar pieteicēju par lietišķās informātikas ieskaites darba 2006./2007.macību gadam izstrādi un aprobēšanu (lietas 44.lapa).

Kā izriet no Izglītības satura un eksaminācijas centra sniegtās informācijas, informātikas ieskaitei tika izveidota darba grupa četru cilvēku un viena eksperta sastāvā. Pieteicēja sagatavoja pārbaudes darba 4.daļu – darbs ar Excel. Katrs grupas dalībnieks parakstīja citu grupas dalībnieku sagatavotos darbus, tādējādi, apliecinot dalību darba sagatavošanā (lietas 15., 42., 43.lapa).

[8.2] Saskaņā ar lietā esošo administratīvā pārkāpuma protokolu pieteicēja ir apstrādājusi fizisko personu datus informātikas ieskaites uzdevumu sastādīšanai bez attiecīga tiesiskā pamata (lietas 56.lapa).

[8.3] Saskaņā ar Izglītības satura un eksaminācijas centra darbinieces *A.I.* sniegto paskaidrojumu darba grupas loceklis *J.S.* sagatavoja uzdevumus ar skolēnu datiem. Minēto faktu nevienam no grupas dalībniekiem, ne arī Izglītības satura un eksaminācijas centra speciālistam nebija iespējams pārbaudīt (lietas 13.lapa).

Līdzīgu paskaidrojumu sniedza Izglītības satura un eksaminācijas centra darbiniece *I.K.* (lietas 19.lapa).

[8.4] Saskaņā ar *J.S.* paskaidrojumu uzdevumā piedāvājis sameklēt telefona numuru, izmantojot divus vai trīs gadus vecu datu bāzi, to „saputrojot". Uz grupas dalībnieku jautājumu, vai dati nav reālu fizisko personu dati, atbildējis, ka dati ir ģenerēti (lietas 16.lapa).

Paskaidrojumā inspekcijai *J.S.* norāda, ka izmantojis savas skolas skolēnu datu bāzi, bet, veidojot uzdevumus datus pārveidojis. Minēto apliecinājis arī darba grupā (lietas 21.-25.lapa)

[8.5] Pieteicēja savā paskaidrojumā norādīja, ka pievērsusi uzmanību *J.S.* gatavotajam uzdevumam. Atradusi telefona grāmatā viena skolēna uzvārdam atbilstošu adresi un telefonu, par to informēja *J.S. J.S.* apgalvoja, ka dati pārveidoti, bet solīja vēlreiz pārbaudīt. Pieteicēja norāda, ka personas kodu atbilstību viņai nav iespējams pārbaudīt (lietas 17.lapa).

Paskaidrojumā inspekcijai pieteicēja sniedz līdzīgu informāciju (lietas 26.lapa).

[8.6] Arī darba grupas dalībnieks *G.T.* savā paskaidrojumā norāda, ka uzticējies *J.S.* apgalvojumam (lietas 18.lapa).

Paskaidrojumā inspekcijai *G.T.* norāda, ka visu laiku starp darba grupas dalībniekiem notiek informācijas apmaiņa (lietas 27.lapa).

[8.7] *K.V.* savā paskaidrojumā norāda, ka, saņemot *J.S.* sagatavoto uzdevumu, pārbaudījis, vai to var veikt noteiktā laikā, atzīmējis nepilnības. Darba grupas sanāksmes laikā Izglītības satura un eksaminācijas centra eksperts jautājis *J.S.* par fizisko personu datu izmantošanu (lietas 28., 29.lapa).

[9] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka lietā ir strīds par to, vai atbildētājs pamatoti administratīvi sodīja pieteicēju.

[10] LAPK 204.^{7} panta pirmā daļa noteic, ka par fiziskās personas datu nelikumīgu apstrādi – izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu fiziskajām personām no divdesmit pieciem līdz divsimt piecdesmit latiem (tiesību norma redakcijā administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīdī).

Fizisku personu datu aizsardzības likuma 2.panta 4.punkts noteic, ka fiziskas personas datu apstrāde ir jebkuras ar personas datiem veiktas darbības, ieskaitot datu vākšanu, reģistrēšanu, ievadīšanu, glabāšanu, sakārtošanu, pārveidošanu, izmantošanu, nodošanu, pārraidīšanu un izpaušanu, bloķēšanu vai dzēšanu.

Saskaņā ar minētā likuma 7.pantu fiziskas personas datu apstrādes tiesiskais pamats ir:1) ir datu subjekta piekrišana;

2) datu apstrāde izriet no datu subjekta līgumsaistībām vai, ievērojot datu subjekta lūgumu, datu apstrāde nepieciešama, lai noslēgtu attiecīgu līgumu;

3) datu apstrāde nepieciešama pārzinim likumā noteikto pienākumu veikšanai;

4) datu apstrāde nepieciešama, lai aizsargātu datu subjekta vitāli svarīgas intereses, tajā skaitā dzīvību un veselību;

5) datu apstrāde nepieciešama, lai nodrošinātu sabiedrības interešu ievērošanu vai realizētu publiskās varas uzdevumus, kuru veikšanai personas dati ir nodoti pārzinim vai pārraidīti trešajai personai;

6) datu apstrāde ir nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, realizētu pārziņa vai tās trešās personas likumiskās intereses, kurai personas dati atklāti.

No minētā izriet, ka par fiziskās personas datu nelikumīgu apstrādi uzskatāmas jebkuras ar personas datiem veiktas darbības bez attiecīga tiesiskā pamata. Fiziskas personas datu apstrādes tiesiskie pamati norādīti Fizisku personu datu aizsardzības likuma 7.pantā.

Konkrētajā lietā inspekcija konstatēja, ka, gatavojot uzdevumus valsts informātikas ieskaitei 2006./2007.mācību gadam, kura notika vidusskolās 2007.gada 22.maijā, nelikumīgi izmantoti fizisku personu dati. Proti, ieskaites uzdevumu gatavošanā izmantoti reāli skolēnu dati.

Pieteicējas ieskatā viņas rīcībā, sagatavojot ieskaites uzdevumus un piedaloties darba grupā, nav konstatējama fiziskās personas datu nelikumīga apstrāde. Pieteicējai bija aizdomas, ka viens no darba grupas dalībniekiem pieļauj pārkāpumu, bet viņai nebija iespēju to pārbaudīt.

Līdz ar to, tiesai jāpārbauda, vai inspekcija pieteicējas darbībā pamatoti konstatēja administratīvā pārkāpuma sastāvu.

[11] Saskaņā ar LAPK 243.pantu pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuri fakti, uz kuru pamata institūcijas (amatpersonas) likumā noteiktajā kārtībā nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, pie administratīvās atbildības sauktās personas vainu un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

Šos faktus konstatē ar šādiem līdzekļiem: ar protokolu par administratīvo pārkāpumu, ar administratīvā pārkāpuma vietas apskates protokolu, ar tās personas paskaidrojumiem, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ar cietušā un liecinieku liecībām, citu personu paskaidrojumiem, eksperta atzinumu, lietiskajiem pierādījumiem, protokolu par priekšmetu un dokumentu izņemšanu, citiem dokumentiem, kā arī pārkāpumus fiksējošiem tehniskiem

līdzekļiem (braukšanas ātruma noteikšanas mērierīces, mērierīces alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā, foto, video u.tml.).

No lietā esošajiem materiāliem tiesa konstatē (skat.[8]), ka, gatavojot uzdevumus valsts informātikas ieskaitei 2006./2007.mācību gadam, tika izveidota darba grupa no četriem skolotājiem un viena eksperta. Darba grupas dalībnieki sadalīja uzdevumus un katrs no viņiem sastādīja vienu uzdevumu. Visi sastādītie uzdevumi tika nosūtīti pārējiem grupas dalībniekiem un kopā ar ekspertu pārrunāti darba grupas sanāksmēs. Galīgo ieskaites variantu parakstīja visi grupas dalībnieki, tādējādi, apliecinot, ka piekrīt sastādīto uzdevumu atbilstībai prasībām.

Fiziskas personas datu nelikumīga apstrāde konstatēta vienā no sastādītajiem uzdevumiem, kuru gatavoja *J.S.* Kā izriet no darba grupas dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem (skat.[8.4]-[8.7]), visi zināja, ka *J.S.* ir izmantojis savā uzdevumā reālus fizisko peronu datus, bet paļāvās uz *J.S.* izteikumiem, ka trūkums novērsts un fizisko personu dati ir pamatīgi samaisīti.

Kā savā paskaidrojumā norāda pieteicēja (skat.[8.5]), viņai radās aizdomas un viņa daļēji savu iespēju robežās pārbaudīja informāciju, konstatējot, ka *J.S.* iesniegtie dati atbilst reālām fiziskajām personām.

Tiesa piekrīt pieteicējas viedoklim, ka viņai nebija reālu iespēju pārbaudīt *J.S.* sagatavoto informāciju. Tomēr, tiesas ieskatā pieteicēja varēja atteikties parakstīt *J.S.* sastādītos uzdevumus vai ziņot Izglītības satura un eksaminācijas centram vai inspekcijai par iespējamu fiziskas personas datu aizsardzības pārkāpumu.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka, pārbaudot un ar savu parakstu apliecinot *J.S.* sagatavotos uzdevumus, pieteicēja ir piekritusi šo uzdevumu publicēšanai (nodošanai skolēniem izpildei). Tādējādi, pieteicēja ir prettiesiski pieļāvusi fiziskas personas nelikumīgu datu apstrādi un pamatoti saukta pie administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 204.^{7}panta pirmo daļu.

[12] LAPK 204.^{7} panta pirmajā daļā iekļautā sankcija paredz administratīvo sodu, izsakot brīdinājumu vai uzliekot naudas sodu fiziskajām personām no divdesmit pieciem līdz divsimt piecdesmit latiem (tiesību norma redakcijā administratīvā pārkāpuma konstatēšanas brīdī).

Konkrētajā lietā pieteicējai piemērots naudas sods Ls 90 apmērā. Atbildētāja ieskatā piemērotais sods ir samērīgs.

Tiesa atzīst, ka nepieciešams izvērtēt piemērotā soda lietderību.

[13] Saskaņā ar LAPK 32.panta otro daļu, uzliekot administratīvo sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi.

LAPK 33.pants paredz apstākļus, kas mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu. Minētā panta trešā daļa noteic, ka institūcija, kas izlemj administratīvā pārkāpuma lietu, var atzīt par mīkstinošiem apstākļus, kuri likumā nav minēti.

Konkrētajā lietā tiesa atzīst, ka LAPK 204.^{7} panta pirmajā daļā ietvertais administratīvais pārkāpums ir būtisks fiziskas personas tiesību aizskārums. Tomēr, tiesas ieskatā konkrētajā lietā jāņem vērā apstāklis, ka pieteicēja pati nesastādīja uzdevumus ar fizisko personu datiem un viņai nebija reālas iespējas pārbaudīt *J.S.* sastādīto uzdevumu atbilstību tiesību normu prasībām. Pieteicēja savu iespēju robežās norādīja *J.S.* par iespējamo pārkāpumu, bet paļāvās, ka *J.S.* pārkāpumu novērsīs.

Tiesa norāda, ka naudas sods saskaņā ar LAPK 26.panta pirmo daļu ir maksimālais sods par administratīvajiem pārkāpumiem. Savukārt, administratīvā soda mērķis ir ne vien sodīt pārkāpēju, bet arī audzināt, lai ne vien pārkāpējs, bet arī citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

Ņemot vērā minēto, tiesas ieskatā inspekcijas piemērotais administratīvais sods Ls 90 apmērā nav samērīgs. Tiesas ieskatā konkrētajā lietā piemērojams sankcijā norādītais minimālais administratīvais sods, izsakot brīdinājumu.

Ņemot vērā minēto, pārsūdzētais lēmums grozāms daļā par piemēroto administratīvo sodu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 5.punktu tiesa

nosprieda:

apmierināt *A.L.* pieteikumu daļā par Valsts datu inspekcijas 2007.gada 12.jūlija lēmuma Nr.3-9.1/4657/27 atcelšanu.

Grozīt Valsts datu inspekcijas 2007.gada 12.jūlija lēmumu Nr.3-9.1/4657/27, *A.L.* par LAPK 204.^{7} panta pirmajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu, izsakot brīdinājumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese /paraksts/ D.Suipe

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ D. Suipe
Rīgā, 2009. gada 16.aprīlī